

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

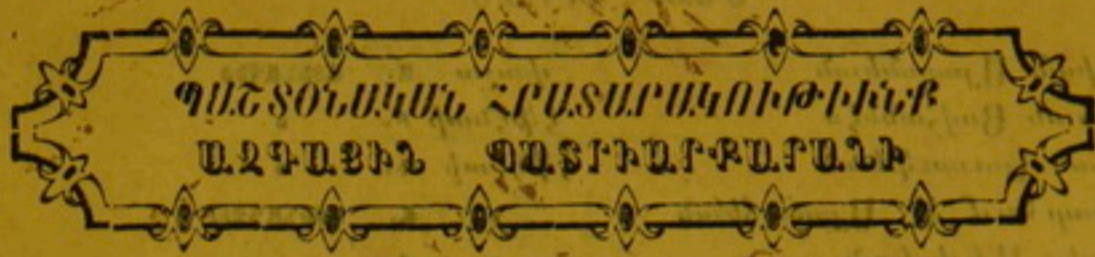
Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

ԱՏԵՆԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԻ
ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ

ԲԱՅՈՒՄ 1877 ԱՄԿՆ

ՆԻՍՏ Ը,

29 ՅՈՒՆԻՍ 1877

ԿՈՍՏԱՆԳՆՈՒՊՈԼԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ Ս. ՄԻՔԱՅԵԼԵԱՆ

1877

ՄԱՅՐ ԴԻՒԱՆ

Ստեփան Արարնեան	ժաշու	Ա.	ԱՅԵՆԱԳԵՑ
Նուրեան Յովհաննէս	Էֆէնտի	Բ.	"
Տիգրան Կուսուֆեան	Էֆէնտի	Գ.	"
Համբարձում Ս. Արամանեան	"	Ա.	ԱՅԵՆԱԳԵՑ
Մկրտիչ Մեփրեան	"	Բ.	"
Տէրցենց Ատով	"	Գ.	"

ԶԵՌՆՀԱՍՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒԱՆ

Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար-պէյ		ԱՅԵՆԱԳԵՑ
Տ. Էզնիկ Գարգապետ		"
Յարութիւն Մէրեէմ-Գուրի	Էֆէնտի	"

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒԱՆ

Յովհաննէս Նուրեան	Էֆէնտի	ԱՅԵՆԱԳԵՑ
Խաչատուր Միսաբեան	"	"
Գէորգ Ապտալըս	"	"

ԿԱԼՈՒԱՆՈՑ ԴԻՒԱՆ

Բարսեղ Հալամեան	Էֆէնտի	ԱՅԵՆԱԳԵՑ
Յովհաննէս Ազնաւորեան	"	"
Ստեփան Փափազեան	"	"

ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒԱՆ

Մկրտիչ Մամիկոնեան	Էֆէնտի	ԱՅԵՆԱԳԵՑ
Մատթէոս Ալիբաբեան	"	"
Նիկողոս Արամանեան	"	"

ՀԱՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒԱՆ

Սենեքերիմ Մանուկեան	Էֆէնտի	"
Ալիբաբա Խորասանեան	"	"
Ստեփան Պէյլիճեան	"	"

ԻՐԱՎԱՍՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒԱՆ

Մատթէոս Եպիսկոպոս Իզմիրլեան		ԱՅԵՆԱԳԵՑ
Ալիբաբա Պէլիճեան	Էֆէնտի	"
Գրիստոստուր Դաղարսեան	"	"

ՆԱԽԶԵՌՆՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒԱՆ

Գէորգ Աթիւարանեան	Էֆէնտի	ԱՅԵՆԱԳԵՑ
Տիգրան Կուսուֆեան	"	"
Օղակն Խոճասարեան	"	"

ԽՄԱՎԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԻՒԱՆ

Կարապետ Խիճեան	Էֆէնտի	ԱՅԵՆԱԳԵՑ
Պողոս Պառնասեան	"	"
Անձն Յէլիկեան	"	"

ՔԱՅՈՒՄ 1877 ԱՄԻՆ

ՆԻՍՏ Ը.

29 ՅՈՒԼԻՍ 1877

ՆԱԽԱԳԱՀ. — ԱՄԵՆ. Տ. ՆԵՐՍԷՍ Ե. ՊԱՏՐԻԱՐԻ ՀԱՅՐ
ԱՏԵՆԱՊԵՏ. — ՆՈՒՐԵԱՆ ԷՖԷՆՏԻ (Բ. ԱճԵՆԱՊԵՏ)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈՒՄԱՆՔ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒՄԱՆՔ			
1. Խորէն Արքեպիսկոպոս Նար-պէյ	Բ.	22. Գէորգ Աթիւարանեան	Բ. Պ
2. Կարապետ Էզնիկ Սեբեոսեան	Բ. Պ	23. Խաչիկ Մանուկեան	Բ. 2
3. Մատթէոս Իզմիրլեան	"	24. Կարապետ Աղապարանեան	Բ. 2
4. Ամբրոսիոս Ուրբեանց	"	25. Համբարձում Մաղպուտեան	"
5. Գարեգին Թաթարեան	Բ. Պ	26. Միսոս Գափառանեան	"
6. Էզնիկ Ապտալըս	"	27. Յովհաննէս Պարանեան	Բ. 2
7. Խորէն Կերոյեանց	Բ.	28. Ն. Մկրտչաբեան Տորթոբ	Բ. Պ
8. Հմայեակ Դիմարեան	"	29. Պողոս Պառնասեան	"
9. Յովհաննէս Փափազեան	Բ. Պ	30. Մարգարէ Աղապարանեան	Բ.
10. Ներսէս Առանեան	Բ. Պ	31. Սահակ Անթրոս	Բ. Պ
11. Պողոս Խաչատուրեան	Բ. Պ	32. Աննաք Քիմ Մանուկեան	Բ. Պ
12. Արիստակէս Մամբրեան	"	33. Փէլարմաբեան Տորթոբ	Բ. Պ
13. Գէորգ Արմաշեան	Բ. 3	34. Բարսեղ Քիւրքեան	Բ. Պ
14. Գրիգոր Անձնեան	"	35. Յովհաննէս Յիւրեան	Բ.
15. Խորէն Փէլարմաբեան	Բ. 2	36. Ատով Տէրցենց	Բ.
16. Յարութիւն Արարեան	"	37. Գէորգ Ապտալըս	Բ.
17. Յովհաննէս Մկրտչեան	"	(Բ. Վ. Յիւսէպ)	
18. Սուրբաբա Ստեփաննոսեան	Բ.	Պէլիճեան	
19. Սահակ Տ. Սարգսեան	Բ. Պ	38. Աղապարանեան Կրտսեան	Բ.
20.		39. Ալիբաբա Խորասանեան	Բ.
		40. Բարսեղ Հալամեան	Բ. Պ
		Էֆէնտի	
		41. Զարեհ Քիւրքեան	Բ. 2
		42. Մկրտչաբեան Քիւրքեան	Բ. 2
		43. Պողոս Դամասկոսեան	"
		44. Աննաք Մաղպուտեան	"
		45. Թադէոս Պէլիճեան	Բ.
		46. Սիմոն Յիւրեան	Գ
		47. Գարեգին Գրառեան	Բ. Պ
		48. Ստեփան Առանեան	Բ. Պ
		Խաչիկեան	
		49. Միսոս Պառնասեան	Բ. Պ
		50. Պողոս Թորթոբեան	Բ. 2
		51. Նիկողոս Արամանեան	Բ. 2
		52. Տորթոբ Փափազեան	"
		(Գ. Վ. Յիւսէպ)	
		Քիւրքեան	
		Գարսեղ Քիւրքեան	
		53. Արիկ Ուրեան	Բ. Պ
		54. Գրիգոր Ալիբաբեան	Բ. Պ
		55. Մարտիրոս Յ. Տիւրեան	Բ. 2
		56. Մկրտչաբեան Մամիկոնեան	Բ.
		57. Նշան Գաղապարեան	Բ. Պ
		58. Ստեփան Խեղրեան	Բ. 2
		59. Տեղեմար Մ. Կրտսեան	Բ.
		60. Իլիաս Զարեան	Բ. Պ
		61. Յարութիւն Նորաստեղծեան	Բ. Պ
		62. Գրիգոր Մարտիրոսեան	Բ. Պ
		Միսոս	
		63. Կարապետ Պ. Պէլիճեան	Բ. Պ
		64. Յարութիւն Կարապարեան	Բ. Պ
		65. Յարութիւն Նորաստեղծեան	Բ. Պ
		66. Տիգրան Կուսուֆեան	Բ. Պ
		67.	
		Պէլարմաբեան և Գարսեղ	
		68. Յ. Միսոս—Գուրի	Բ. Պ
		(Գ. Վ. Յիւսէպ)	
		Գարսեղ և Նուրեան	
		69. Յովհաննէս Կարապարեան	Բ. Պ
		70. Ստեփան Պէլիճեան	Բ. 2

Գատրգիւղ
 71. Կարապետ Շահարպեան
 72. Մկրտիչ Մարտանան
 Կարլըզախու
 73. Յակոբ Ալմլիճեան
 Երևանահայկէ Սամարիոյ
 74. Օգոստէ Խոճատարեան
 Թովիզախու
 75. Յովհաննէս Մարգարեան
 Էյուսոյ Ս. Եղիա և Ս. Աստուանձիկ
 76. Գարեգին Յ. Մելիքեան Բ. Պ
 Գարու շիւն
 77. Աստիա Ինկուստրուեան
 Հիւար և Պրոսպերի
 78. Յովհաննէս Նուրեան
 Նոր գիւղ և Սրբեհա
 79. Դազար Հոփեան Բ. Պ
 Պարաւ
 80. Մկրտիչ Գ. Լասեան
 81. Յովհաննէս Կրճիկեան
 82. Թաղոս Թելիսեան
 Քարապետի
 83. Յարութիւն Զինճիւրեան Բ. Պ
 84. Յարութիւն Գ. Տասեան Բ. Պ
 (Կ. Վ. Երևան)
 Սամարիա
 85. Ալեքսան Գլխարեան
 86. Ալեքսան Քոչարեան Բ. 8
 87. Էդիստար Մելիքեան Բ. 8
 88. Մինաս Ճափնաֆեան
 89. Յակոբ Քարապեան Բ. 2
 90. Յակոբ Ասեան Բ. 2
 91. Նազարէթ Շահարպեան Բ.
 92. Յարութիւն Թիւլեան
 93. Յակոբ Արապ
 94.
 Խատրգիւղ
 95. Արարիկ Ալիսեան Տըրքի
 96. Խաչատուր Պ. Մարտեան
 97. Ուլիստ Պլիսեան Բ. 2
 98. Արմեն Մարտիչեան
 99. Աստղա Արքայեան
 100.

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԵՐԵՍՓՈՒՍՆԵՐ
 Կարին
 101.
 Քեօրանեա
 102. Մ. Փարապեան Տորթօր
 Արիստանուպօլիս
 103. Ուրէն Կիւմրի շէրտանեան Բ. Պ
 Նիկոմիդիա
 104. Կարապետ Ա. Խիսեան
 Ալի
 105. Պետրոս Մարտեան Բ.
 Կարանիւար
 106.
 Արարիկ
 107. Կարապետ Խաչիկեան
 Բաղէշ
 108
 Պարաւ
 109. Քրիստոստուր Գաղարեան
 Երզնիս
 110.
 Անասիա
 111. Համարձու Մանանեան
 Բարա
 112. Յովհաննէս Աղաւ որեան
 Եղեհիս
 113. Յակոբ Խիսեան
 Մանչըլիս
 114.
 Հանըն
 115.
 Երզնիս և Բարերոյ
 116.
 Թէրիքուտոյ
 117. Տիգրան Գ. Արմանեան
 Կիւստրիս
 118 Գէորգ Գրքեան
 Խատրերոյ
 119. Յովհան Լաղճեան
 Պարքեան
 120. Յովհաննէս Յովհաննէան

Մուշ
 121. Ստեփան Պ Պ. Փարապեան
 Տիլիլիկ
 122. Նալ Գարապեան Բ.
 Զէյրան և Մարտոյ
 123.
 Տրապիզոն
 124.
 Պարաւ
 125. Մելքոն Խիլիտեան Բ. 3
 Տիգրանեակերտ
 126. Միշրան Զարանեան
 Վան
 127. Արմեն Մարտեան Բ. Պ
 Արարաւ
 128.
 Հարկ և Այերայ
 129.
 Սերասիս
 130. Մկրտիչ Յ. Մելիքեան
 Ռուսնախ
 131.
 Կարա
 132. Արքայաճաճ Յ. Արապեան
 Զիլիստոյ
 133. Համարձու Մարքիլիսեան
 Գարապետ
 134
 Արաւ
 135
 Սըրերոյ
 136. Մատթէոս Ալիքեան
 Երզնուտ
 137. Լազարէթ Պալեպեան
 Մարտիս
 138. Գէորգ Վարդանեան
 Խոֆի
 139. Պարի Պարեան
 Եղիպատս
 140

ՕՐԱԿԱՐԳ.

Ա. Պետիկ Կեղրանակեան Յետուկի :
 Բ. Խեղիկ Սիգրայիկ դատարարեան . — Հրահանգ բարեկարգութեան Ա. Գալիկ Վարձարանայ :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹԻՒՆԵՐ

2.

Ժամն 7 1/2 ին տոնանք բացուեցաւ ի ներկայութեան 31 երեսօխմանայ , որոց վերջին թիւն յանդեպու 59 ի :

Բնարարիկ Քաղ. Ժողովոյ Ազգ. Վարչութեան

Ֆացակայսրիկ

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖՅ. — Ինչպէս որ Ժողովը կը յիշէ , մեր վերջին թիւեր նախն մէջ ընտրուած Քաղ. Ժողովն 11ը հրաժարած ըլլալուն , առանց հրաժարականն ընդունուեցաւ , և մնացեալ 3 ին վրայ 11 անդամ յուեցնելու համար 22 անձանց զեղչելի ցանկ վը շինելու յանձնարարութիւն եղաւ Ատենապետաց զիւանին , որ ընդ նախագահութեանը Սրբազան Հօր գումարաւելով սխտր եղած ցանկը պարտաստեց , և արդէն երեսօխմանը ունին անոր ապեալ օրինակներէն մէյմէկ հաս ի ձեռին : Վիւանը պարտ կը համարի միանգամ կարգալ նոյն ցանկը , և կը հրախրէ երեսօխմաններն՝ որ անոր ամբողջութեան վրայ զխառը թիւն ունեցողները խօսք սանուն :

Ատենապետ Էֆէնտին օրինական պատճառաւ բացակայ գտնուող բանի մի երեսօխմանայ անունները թուելէ ետե , որք են՝

- Տ. Յովհ. վրդ. Վախաղեան անձ. տիր. պոճու.
- Տ. Ներսէս » Արմանեան » » »
- Ա. Կարապետ Էֆ. Խիլիտապեան » » »
- Ալիքեան » Խօրասանեան » » »
- Գարբիէլ » Գրասեան » » »
- Գէորգ » Սթիմարանեան » » »
- Գրիգոր » Պէրպեան » » »
- Միշրան » Պահճէ գարաւեան ճամբրդ. »

նշանակել տուաւ ներկայութեան տուածըն մէջ :

Յիշեալ ցանկը կարգացուեցաւ , որ է՝

ՁԵՂՁԵԼԻ ԾԱՆԿ ԳԱՂԱՔԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԸՆՏՐԵԼԵԱՆ

- 1 Ալիքոսան էֆէնտի Խօրասանճեան
- 2 Աւետիս » Հարէնց
- 3 Աւետիս » Գօլօլեան
- 4 Գէորգ » Գըլըճճեան
- 5 Գէորգ » Փանօսեան
- 6 Գրիգոր » Սէլիմիէճեան
- 7 Գրիգոր » Գարահէօղեան
- 8 Ենօվբ » Տէմիրճիպաշեան
- 9 Թաղէս » Պէկեան
- 10 Կարապետ » Յովասափեան
- 11 Համբարձում » Մագպուլեան

- 12 Մկրտիչ էֆէնտի Բիւրքճիսանլեան
- 13 Յակոբ » Արշակ
- 14 Յարութիւն » Մանուկեան
- 15 Յարութիւն » Սամանճեան
- 16 Յարութիւն » Թիւրապեան
- 17 Յարութիւն » Մէրեէմ-Գուլի
- 18 Յովհաննէս Պէյ Պ. Տատեան
- 19 Նիկողոս էֆէնտի Աշնանեան
- 20 Նիկողոս » Սուլուխանլեան
- 21 Ռուբէն » Գրիգորեան
- 22 Ստեփան » Փափազեան

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Այս ցանկին մէջ իմ անունս ալ գրուեր է. նախընթաց նախն մէջ առաջարկեցի որ պաշտօն ուղղորդուին առ նաեւ գրուի ցանկին մէջ. ես արդէն շարքորդ նախն մէջ յայտարարած էի թէ այս միջոցին երեսօթականութեան զոտ պաշտօն չեմ կրնար վարել, ես թէ պաշտօնի հետամուտ ըլլամ, բերնովս կուզեմ դայն. 72 ին ալ բերնովս ուղեցի բարձրագոյն ժողովականութեան և ընդունեցի. արդէն գիտեմ որ ուրիշ փափարողներ կան՝ զորս կրնամ ցոյց տալ. ինչո՞ւ դառնք թողիք և իմ անունս ցանկին մէջ գրելու է Ստեփանեայ գիւանը. բոցտարութիւն կը խնդրեմ:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Յանկը պատրաստելու ատեննիս միտրերնիս այս էր որ ուղղորդներն անցնին. բայց դժուարին է ընտրելեաց ուրոյն ուրոյն հարցնել և կանխաւ հաճութիւն ատնուլ: Ես շիտակն ըսելով՝ Փափաղեան էֆէնտի յայտարարութիւնը չէի խնայած. իսկ առաջաընկ ամենաւն հաճութիւնն ուղեւ, այդ անկարելի է ըստ գործնական մասին. վասն զի որու որ կանխն ուղեւ, բնական է որ նա պիտի ըսէ թէ ես յարմարութիւն չունիմ այդ պաշտօնին:

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Մեր կուզենք որ փափարողները պաշտօնի անցնին, և իրերն այն վիճակին համարն որ ամեն մարդ սիրով և փա-

փաբանօր ծառայէ աղղին. կը խնդրեմ որ իմ անունս ջնջուի այն ցանկէն և ուրիշ փափարողի մը անունը գրուի. ես գիտեմ և կրնամ ցոյց տալ այնպիսի անուն մը՝ որ կը խնդրուի. ինչո՞ւ իմ պատճառաւ աւելի սեղմուի պատրաստեալ ցանկը. ես փափարած ատենս պաշտօն ուղեւ եմ. բայց հիմա չեմ ուզեր, վասն զի պատճառներ կան, որոնց համար չեմ կրնար այս միջոցին այդպիսի պատասխանատուութեան պաշտօն ընդունել, մանաւանդ որ անձնակալս ալ սիրար եմ:

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Փափաղեան էֆէնտի, կործեմ թէ Ստեփանեայ գիւանը փաստաւթեան արօցոյց մը տուաւ ձեր անունը ցանկին մէջ անցընելով. այս մասին բան մ'ըսելու իրաւունք չունիք:

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Ենտրահաղորդիւնըս կը յայտնեմ այդ մասին. բայց ես անկարող և անձամբ սիրար եմ. ուստի կը խնդրեմ որ անունս սրբուի. ահա փափարող և կարող երիտասարդ մը ցոյց կուտամ, որ է Յարութիւն էֆէնտի Արտատունկեան. կառաջարկեմ որ իմ անունս անոր անունը գրուի ցանկին մէջ, ես բըւէ ունիմ անոր համար. ես նախատինք կը համարիմ որ իմ անունս ընտրելեաց ցանկին մէջ երեւի, բանի որ յայտարարութիւն բրած եմ բանիցս՝ թէ պաշտօն չեմ ուզեր: Ինձ պէս

չընդունող անուններ ալ կան ցանկին մէջ. որոց մրոց ալ թէ և խնդիր հանելու իրաւունք ունիմ, բայց չեմ ընէր. միայն ինձ համար կ'ըսեմ թէ անունս ցանկէն հանեցէր, որպէս զի իմ պատճառաւ ցանկը չսեղմուի:

ԵՌԻՍՈՒՅԵԱՆ Տ. ԷՖ. — Քաղ. Ժողովոյ ընտրելեաց ցանկին պատրաստութեան եղանակին նկատմամբ Փափաղեան էֆէնտի բրած գիտողութիւնը իրատ օրինաւոր և կանոնադրութեան թէ տասին և թէ խնայտին համաձայն կը գտնեմ. վասն զի ինչպէս կը յիշէր՝ քանի մը տարի առաջ այս խնդիրն ստեղծ կը յարուէր թէ ինչպէս ընէրու է որ Արշաթեան անգամը իրենց պայմանեալ ժամանակին մէջ պաշտօն վարելու կարող և յանձնատու անձինք ընտրուին. ուստի և Արտատունկեանը չինտած ատեն ասոր ալ մէկ եղանակը մտածուած և որչաւած է որ Արտատունկեան գիւանին Պատրիարքի հետ խորհրդակցութեամբ չինելիք ցանկի մը վրայ ընտրութիւն լինի. ինչո՞ւ համար եստարատիկ ցանկի տեղ կրկնապատիկ ցանկըն ընդունուեցաւ. անոր համար որ կարելի է զրոյն չափ ընտրելու յանձն ատնող և պայմանեալ ժամանակին մէջ պաշտօն վարող անձինք լինին: Իսկ կըլլար որ այս անգամ ալ Պատրիարք և Արտատունկեան գիւան համաձայնութեամբ այնպիսի ցանկ մը բերած ըլլային, որ ընտրելեաց ամենաւն հաւանութիւնն առնուած ըլլար. մանաւանդ այն օրէն ի վեր որ Արշաթեանը հարցապնդելու և անխտահարութեան քուէ տալու օրէնքն ընդունուած է, գործնական և զիւրին միջոցն էր այս՝ Արշաթեան ընտրութեան համար:

Սակայն կերկայ թէ այս ցանկը պէտք է զած եղանակաւ չէ պատրաստուած. Քաղաքական ժողովոյ պաշտօն յանձն շատող անձինք մէջը գրուած են. Փափաղեան էֆէնտի ըստ թէ ես յայտարարած եմ որ երեսօթականութեան զարմար պաշտօն չպիտի վարեմ, ինչո՞ւ իմ անունս ցանկին մէջ գրելու են. նմանապէս բարեկամս մէկն՝ որոյ անունը գրուած է ցանկին մէջ և որ հոս չէ այսօր, ըստ ինձ թէ չկրնար պաշտօն ընդունիլ:

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Խօրասանճեան էֆէնտին ալ ինձ յայտնեց թէ չկրնար ընտրուիլ:

Տ. ՅՈՎ. Գ. ՄԿՐԵԱՆ. — Դիմատուլս Մէրեէմ-գուլի էֆէնտին ալ ինձ ըսած է իրեն համար:

ԵՌԻՍՈՒՅԵԱՆ Տ. ԷՖ. — Ինձի ըսողն ալ նոյն իսկ Մէրեէմ-գուլի էֆէնտին էր, որոյ անունը չուղեցի տալ ի սկզբան: Իրայ այս վիճակին մէջ ինձ այնպէս կը թափ թէ քանի որ մեր Արտատունկեան համաձայն կրկնապատիկ թուով ցանկ մը պիտի գայ, քանի որ Արշաթեան հրաժարելէն ետե տուածին անգամ ընտրութիւն մը եղած և ընտրելոյ մեծ մասն հրաժարած է, Արտատունկեան գիւանը չը կրնար գիտնալ թէ որո՞նք պէտք է անցունել ցանկին մէջ. ուստի այս եկած ցանկին վրայ կամայ ապահայ քուէարկութիւն պէտք է ընենք. և ընտրեալներն 8 ամսուան պաշտօն ունիք ըսելով յորդորենք՝ որ չհրաժարին: Փափաղեան էֆէնտի տեղն ուրիշ անուն մը առաջարկեց և ըստ որ իր անունը վերցուի ցանկէն. և թէ այս ընդունինք՝ ցանկը սրբադրել պէտք պիտի ըլլայ. այն ատեն ցանկը հոս չինել ըսել է, որ սկզբունքի դէմ է:

ՄՍԳՍՈՒՅԵԱՆ ՍԵՊՈՒՋ ԷՖ. — Ինձ այնպէս կը թուի թէ այս ցանկը պէտք է բողբոլին մերժել. սոյոգ է թէ և որ այս ցանկին մէջ գտնուած անձինք պատուարժան, աղղաւոր և յաջողակ են. սակայն՝ ինչպէս կը տեսնուի, կուսակցութեան զուլաներ կան՝ որ իրարու հետ չեն կրնար համաձայնիլ և գործել: Անպատուութիւն թող չհամարուի կուսակցութեան համար ըրած խօսքս. քանի որ այս Ժողովին մէջ յայտարարուեցաւ թէ սահմանադրական ազգի մը համար կուսակցութիւններ պէտք են. բայց եթէ այս ցանկին վրայ Քաղ. Ժողովը ընտրենք, կուսայ աստարիզ մը բացած պիտի ըլլանք: Ասով երբորդ անգամն է որ Արտատունկեան գիւանն այսպէս անյաջող ցանկեր կը բերէ, առաջին անգամին նախորդ Քաղ. Ժողովոյ անգամներն հրաժարեալ Արշաթեան անունով ցանկին մէջ գրած ըլլալուն չընդունէ:

ուեցաւ . երկրորդին՝ սյնախի ցանկ մը բերաւ , որ բնարեւոյնները բազմաթիւն հրաժարեցան : Այս անգամ Ատենապետաց զիւանկն տանուեց այս պաշտօնը , և յանձնեց Սրբազան Պատրիարք Հօր , որ միայնու 3 անգամնց հետ խորհրդակցութեամբ 11 հոգի գանձեալ Քաղ . Ժողովուրդի անդամակցելու համար :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՑ . — Մեզուհ Էֆէնտի թէ և արդին շահուց համաձայն խօսիլ ուղեց , բայց խոր ըսածին մէջ Ատենապետաց զիւանկն զէմ ամբաստանութենէ արիւ ըսն մը չկայ : Ըստ թէ ատաջին ցանկը բերած ատեն հրաժարեալ Վարչաթեան անդամնց անունները զնել պահատութիւն էր Ատենապետաց զիւանկն . եթէ յիշելու ըլլար թէ ի՞նչ պարագաներու մէջ ըրաւ զայդ Ատենապետաց զիւանկը , չպիտի ըսէր այդ խօսքն : Իսկ երկրորդ անգամու ցանկին վրայ բնարեւոյններու խորովին հրաժարելը կարծեմ որիչ պատճառ մը չունի , բայց եթէ ներկայ քաղաքական պարագաներուն խառնակ վիճակը : Այս անգամ ալ Սրբազան Պատրիարք Հօրն ստիպեց որ անորտանա ցանկ մը չինենք , և այս ցանկը չինեցինք բերինք : Ես կը կարծեմ թէ Ատենապետաց զիւանկը խիստ զգուշ կերպով խոր պարագաները կատարեց , և ասոր համար որ և է պատասխանատուութենէ զերծ պէտք է համարուի :

ՄԱԳՍՈՒՏԵԱՆ ՍՊՁ . ԷՑ . — Խօսք կուղեմ պատասխանելու համար :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՑ . — Այլ ևս խօսք չեմ կրնար առ ցանկին վրայ , որովհետեւ բաւական խօսակցու :

ՁԱՅՆԵՐ . — Խօսք կուղեմ ցանկին ամբողջութեան վրայ :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՑ . — Ներկեցէ՛ք՝ որ նախ քուէի զնեմ վիճարանութեան շարունակութիւնը :

Անմիջապէս քուէի զրուելով , 7 քուէի զէմ մեծամասնութեամբ ԸՆԴՈՒՆՈՒՆԵԱՆ շարունակել ցանկին վրայ բացուած վիճարանութիւնը :

ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ Օ . ԷՑ . — Այս ցանկին մէջ գտնուող անձանց մեծ մասը չեմ ճանչեր , ինչ որ թերեւ տրիշներն ալ չեն ճանչեր . սակայն հարցնելով փնտռելով գտայ որ բոլորն ալ պատուաւոր և ազգասէր անձինք են թէ՛ պէտ , բայց ըստ սրբւմ Սահմանադրութիւնը Քաղ . Ժողովուրդի անդամնց համար քաղաքագէտ անձինք պէտք է ըլլան կրտս , ստանց մէջ կը տեսնեմ որ բնաւ քաղաքագէտ մէկը չկայ . և թէ նախորդ Քաղ . Ժողովն որոյ մէջ քաղաքագէտներ չատ կային , հրաժարեցաւ քաղաքական տեսութեամբ . ստանք աւելի պիտի շուտին . ստանց մէջ չեմ տեսներ մէկն՝ որ կարողութիւն ունենայ Ազգային ժողովուրդը առջև Քաղ . Ժողովուրդը պաշտպանութեան համար փաստարանելու . չեմ տեսներ մէկն՝ որ ատենապետութիւն ընելու կարող ըլլայ : Ար ցուիմ որ այսպէս անկորոշ անձերէ շինուեր է այս ցանկը և որիչ արժանաւոր մարդիկ մտացուեր են . ինչպէս Տատեան Յարութիւն Էֆէնտի պէս անձ մը՝ որ արտաքին գործոց պաշտօնատան խորհրդական է . զո՞՞ք է ժամանակաւ և Ազգ . Ժողովուրդ ալ ատենապետութիւն բրած . ի՞նչպէս կըր է որ մտացուեր և ցանկին մէջ չէ զրուեր : Արտաշարկեմ որ այս ցանկը մերժուի և Ատենապետաց զիւանկն յանձնարարութի որ ներկայ քաղաքական պարագաները և Սահմանադրութեան զրոծ պարտականութիւնը նկատողութեան ասանելով անյոյի անձերէ բողիկացեալ ցանկ մը պատրաստեն և բերեն , որոնց վրայ կարելի ըլլայ մեզ վատահիլ թէ կարող են ազգային գործոց ուղղութիւն տալ : Պէտք է նաև բնարեւոյնաց ցանկը կարելի եղածին շտի համամիտ անձերէ բողիկացած ըլլայ , այս ցանկն երկու կուտակցութիւնը զուգայնելու քաղաքականութեամբ չինուած է , որոյ նայելով հարկաւ խրաբանչիւր կուտակցութիւն խոր մարդը պիտի բնարէ :

Տ . ԱՄԲԵՐՈՍԻՈՍ ԱՐԴ . — Օգտն Էֆէնտի խօսածներուն բազմաթիւն համամիտ և համաձայն գտնուելու յայտնելով հանդերձ զխորհրդութիւն մ'ալ կուտեցնեմ . կըսեմ որ որովհետեւ Ատենապետաց զիւանկն երկու անգամ է որ Քաղաքական ժողովուրդը բնարութեան համար փակու :

ցանկ կը բերէ և երկու անգամին ալ խրաւարի դիտողութիւններ տեղի ունենալով ցանկերը մերժել հարկ կըլլայ , գործը չշեամաձգելու համար Ժողովուրդ խոր Վրայ ստանու անմիջապէս բարեփոխել ցանկը և ըստ սյնմ Քաղ . Ժողովուրդը բնարութիւնը կատարել անյոյալ :

ՄԱԳՍՈՒՏԵԱՆ ՍՊՁ . ԷՑ . — Ես ալ Օգտն Էֆէնտի և Ամբրոսիոս հարցաբերի ատաջարկութեանց ձայնակցելով , կը յուսուեմ թէ բանի որ երկու անգամ է անյոյալ ցանկեր կազմմեզ , հարկ չմնար Ատենապետաց զիւանկն ուրիշ նոր ցանկ մը ուղեւ : Թէ՛ պէտ և Ատենապետ Էֆէնտին յիշեցայ թէ սրտազայնց ստիպելուն համար էր որ ատաջին անգամու ցանկին մէջ հրաժարեալ անդամնց անունները զրուեցան , սակայն թէ որ միայն անուններ գրուած ըլլային՝ հոգ չէր , ցանկն երկու մասի բաժնելը պակասութիւն մ'էր : Աստի հարկ է Ատենապետաց զիւանկն տանուլ այս գործն , և յանձնել Սրբազան Պատրիարք Հօր կամ որիչ միջոց մը տնօրինել :

ՀԱԼԱՃԵԱՆ Բ . ԷՑ . — Օգտն Էֆէնտի Տատեան Յարութիւն Էֆէնտի համար ըստ թէ մտացուեր է ցանկին մէջ զրուիլ : Մեր Ատենապետաց զիւանկն մէջ թէ և յիշեցուցինք նորա անունը , բայց խորէն սրբազան յայտնեց թէ անկարելի է նորա պաշտօնը բնարանիլ . այս պատճառաւ չզրկեմ ցանկին մէջ :

ԷՍԱՏԵԱՆ Մ . ԷՑ . — Ես չեմ ուղեր Ատենապետաց զիւանկն տանուլ խոր պաշտօնը , և որիչ բան մը կատաջարկեմ : Նկատելով որ արտաքայ կարգի և սոժամանակաց վիճակի մը մէջ կը գտնուինք , յանձնեմք Ս . Պատրիարքին որ 6-7 անձերէ բողիկացեալ սոժամանակաց Քաղ . Ժողով մը կազմէ և անոր հետ գործէ : Այս կը պահանջէ մեր արդի գտնուած վիճակը , չենէ արիւ կերպով շտաջողիք . ի զոր է սրտակասութիւններ փնտռել Ատենապետաց զիւանկն կամ ասոր և անոր վրայ : Ար խնդրեմ որ իմ ատաջարկութիւնս քուէի զրուի :

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս . ԷՑ . — Նախ Օգտն է .

Ֆէնտիին կուղեմ պատասխանել . բայց կանխապէս կուղեմ յայտնել թէ , եթէ խոր խօսքը սխալ չեմ հասկրցած , ցանկը բողիկացեալ այն անձանց համար ըստ թէ ազգին քաղաքական կեանքին վրայ տեղեկութիւն չունին և Քաղ . Ժողովը Ազգային ժողովուրդը առջև պաշտպանելու կարող չեն , զրուեր չճանչեր կըր :

ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ Օ . ԷՑ . — Այս , չճանչցած անձերու համար բի , և ոչ թէ ցանկին ամբողջութեանը համար :

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս . ԷՑ . — Օգտն Էֆէնտիին սրտէ մը ատաջ բրած ատաջարկութիւնն պիտի տարբերիմ . Քաղաքական ժողովականութիւնը պէտք է աւելի ժողովրդական ըլլայ , քան թէ համբուած մարդոց սեփականութիւնը . քաղաքական ժողովականութիւնն այնքան անձառչելի պաշտօն մը չէ . 72 թուականին յատաջ անունի կը ցուցուէր . բայց նոյն թուականին յետոյ այդ մասնաւորութիւնն ու զիրքը կորցաւ , և ժողովրդեան տանը դատուն պատկանելի ըլլալը հաստատուեցաւ , բաւական է որ բնարեւոյն խորձ և յոժարութիւն ունենան : Օգտն Էֆէնտիին թէ ներկայ պարագայից մէջ քաղաքագէտ անձինք պէտք են , ես կըսեմ թէ այդ տեսակ անձինք՝ եթէ կախուեմ մ'անին՝ մանաւանդ ներկայ պարագայից մէջ , ինչդինքնին բնարանարար դուրս պէտք է բանեն այդ պաշտօնին : Բայց եթէ Քաղ . Ժողովն այն տեսակ անձերէ ալ բողիկացած ըլլայ , ի՞նչ երկուք կրնայ տալ մեզ , կուղեմ երկու բոսով զայն ալ բողիկարել : Թէ՛ և Երասմեան Էֆէնտի Վարչաթեանը հարցադրեալու խրաւար անինք ըստ , բայց հարցադրման խրաւարն երկու կէտի մէջ չկրնար ներդրութիւնն ունենալ . սէ՛յ մը անտակի խնդրոյն մէջ . սրտաբը զայնուէն ետե՛ հարցադրումն ի՞նչ կրնայ ընել . կրնայ դայացեալ սրտաբը զայն դայացեալ Վարչաթեան վրայ բոսնալ . մէ՛յմ ալ Ս . Պատրիարքին կերպով դուրս ելած զրկուած մէջ . այդպիսի զիր մը դուրս ելնելն ետե՛ հարցադրումն ի՞նչ կրնայ ընել . կրնայ այն զիրն ու անոր ազգեցութիւնը յետադարձել :

ԵՅՃԱՍՍԱՐԵԱՆ Օ. ԷՅ. — Կրնայ. բաց
ուչ :

ՓԱՓԱԶՆԱՆ Ս. ԷՅ. — Այդ սպառնաց
դժուարութեանց մէջ չլինելու համար է որ Քա-
ղաքական ժողովը բնարտիկանն սահման աւելի
հոգ կը տարախի : Մեր սպառնացին ներքին գործոց
մասին ամեն անորինութիւնը հարցադրմամբ
կրնան դալ այն տակարար և եզրած որոշումներն
ալ ջնջուիլ . բայց սնտակի և քաղաքական
խնդրոց անորինութիւնը այնպէս չեն կրնար բլ-
բլլ : Ըստեցաւ նաև թէ անհամաձայն տարրե-
րէ պէտք չէ բազմանայ Քաղ. Ժողովը : Ան-
համաձայնութիւնը անշուշտ ոչ թէ անձնական
հակակրօնականաց այլ սկզբանայ նկատմամբ պի-
տի ըմբռնալ . ես եթէ տիրոջ չըլլայի և ուրիշ
պատճառներ չունենայի , կընդունի Մէրեմիմ —
Գալի Էֆէնտիի հետ պաշտան վարել . վստահ
քաղաքական ժողովականութեան համար ոչ այն-
քան սկզբումը որչափ տեսութիւններով իրարմ
կը տարբերինք . ես ինչ գիտի մէջ կը գտնուիմ
նայնին մէջ է նաև ինքն ալ . միթէ հարատուա-
րութեանց մասնախմբին մէջ մեկտեղ չգործե-
ցինք . կարելի է թէ Տատեան Յարութիւն է .
Ֆիլիստի հետ չկրնամ գործել , բայց անոր հետ
կրնամ :

Կայսերան Էֆէնտիի աստձարիութեան դա-
լով , կըսեմ թէ Ս. Պատրիարքին խնայել
պէտք է այս խնդրոցն մէջ և անոր ասանձին չը
յանձնել Քաղ. Ժողովական ընտրելու գործը :
Նա արդէն հեղինակութիւն ունի ցանկին մէջ :
Յանկի գրութիւնն ընդունուած ասեն որչափ
ընդգիտացեր եմ ըստսոցի Աստիկան Էֆէն-
տիին , որ կըսէր թէ Պատրիարքին ինք բեր-
ընտրելուց ցանկը . եթէ ինք բերելու գրութի-
ւնն ընդունուէր , շտտեղան վիրատրելու պատ-
ճառ տրուած պիտի ըլլար . և ասկէց հակառակու-
թիւն պիտի ծագէր Պատրիարքին դէմ . ոչ մի-
այն այսչափ ոչ ալ և ուրիշ անտեղութիւնը ալ
պիտի ծագէին , քանի որ սահմանադրուած Քա-
ղաքական ժողովը Ս. Պատրիարքին վրայ բռն-
բռլ է . այս պատճառներով ցանկին Ատենապե-
տոց զիւանին բնութեանն և ընդունելութեանն
անցընել ուղեցինք իրր խորովակի : Միթէ Աըր-

բաղանն այս ինչ կամ այն ինչ անձը ցանկին
անցուցէր ըստ և Ատենապետոց զիւանը զըս-
ցու . ոչ , կամ այս ինչ անձը բարձր ըստ ,
և զիւանը զըսցու . ոչ : Եւ եթէ այսպիսի ան-
համաձայնութիւն մը կայ . պէտք է նախ զայն
բնկնել . խի երբ այս ցանկը Ատենապետոց
զիւանին և Ս. Պատրիարքին համաձայնու-
թեամբ պատրաստուած է , այս ցանկը կրնայ
ընդունուիլ բայց ի իմ անունէս , զոր շնորհ բր-
հանել ցանկին , խի եթէ բոլորովին ցանկը
մերժել հարկ ըլլայ , այն տակն կուտարիւն
որ Սրբազանը 15 օր ես ասանց Վարչութեան գոր-
ծէ և օրինուար ցանկի դայ հաս : Յանկ չիտելու
մէջ զիւրին եղանակ մ'ալ կայ . նախ՝ աստե-
պետոց և աստեղադրիցու մարդ պէտք է գրու-
նան և անոնց հետ խորհրդակցութեամբ մտ-
ցեալ անդամներն ընտրեն : Ատենապետոց զի-
ւանը կրնայ այս պարագայն ալ աշտարակեան
ասնուլ և ըստ այնմ յարմարաւոր ցանկ մը
բերել :

Տ. ՄԱՏԹԷՈՍ ԵՊՍ. — Իրր Ատենապե-
տոց զիւանի անդամներէն մին՝ աստձին և երկ-
րորդ անգամի ցանկերուն պատրաստութեան
ներկայ էի . սրբաւ կը համարիմ այս մասին հա-
մադուան ըսել թէ երկու անգամուն ալ Ատե-
նապետոց զիւանը չէ թէ իրր խորովակ Սրբա-
զան Պատրիարքին անուններ աստ և բերու-
հաս . այդ չեմ ընդունիր , այլ կանոնով գոր-
ծեց և Սրբազանին հետ համախորհուրդ երկու
ցանկին մէջ ալ անկախ անձինքներ դնել ու-
ղեց . նոյն խի աստձին ցանկին մէջ աստձարի-
ուեցու Պատրիարքան Էֆէնտին ալ դնել . ես
դէմ կեցայ ըսելով թէ կուսակցութեան զըս-
տանցուած է : Իրաւ է որ աստձին անգամ բե-
րած ցանկերն իս մերժուեցաւ Ժողովին , բայց
ոչ ամբողջապէս . խի երկրորդ անգամի բե-
րուածն ետ չգարձաւ . այս աստձին անգամն է
որ ետ պիտի դառնայ եթէ չընդունուի . չեմ
գիտեր թէ ինչ հարկ կայ այսքան երկար խո-
սիլ ճառել և աստձարիութեան ընել որ Սրբա-
զան Պատրիարքին յանձնուի ցանկ մը շինել .
ինչ տարրերէ ալ բազմանայ Քաղ. Ժողովը ,
բանի որ օրէնքը մեզի հարցադրման իրաւունք

տուած է , միշտ քննադատութեան ենթակայ
պիտի ըլլան իւր արարքներն . մանաւանդ այս
միջոցիս մէջ՝ երբ Քաղ. Ժողովը հարցա-
դրեցինք , Սրբազան Պատրիարքն ալ հետը պի-
տի հարցադրուած ըլլանք :

Այս անգամի ցուցակն ալ թէև չիտուած
տեսնել ներկայ չգտնուեցայ , բայց վստահ եմ որ
Ատենապետոց զիւանն ամենայն ուշադրու-
թեամբ շինած է : Բայց Պատրիարքան Էֆէնտին
չուզեր եղեր ընդունիլ . թող չընդունի . մեր
մտայնորդ անուանց վրայ կը կատարենք ընտրու-
թիւնը : Այսչափ վիճարանութիւն ընել չար-
ծէր . ինչ գիտենք որ այս անգամ ընտրեալ
ներք չպիտի ընդունին . եթէ այս անգամ ալ
հրաժարող գտնուի , կուտարիւն որ Սրբա-
զան Հայրն Ատենապետոց զիւանին հետ հրա-
ւիրէ և համուցէ յանուն երեսփոխանութեան՝ որ
ընդունին : Մեր չենք գիտեր թէ ինչն էր կը-
լան Հայաստանի մէջ այս սրտնու . թէև Աըր-
բազան Հայրն իւր կողմէ աշխատութիւն չիտե-
ցէր և կը հակէ . բայց եթէ հետը ժողով մ'ալ
ունենայ՝ աւելի աղկի կըլլայ :

ՋԱՅՆԵՐ . — Քուէ :

ԱԼԻՔՍԱՆԵԱՆ Մ. ԷՅ. — Խօսք կուզեմ :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՅ. — Ըստ որում քուէ ձայ-
նողներ կան , վիճարանութիւնը պիտի փակեմ :

ԱԼԻՔՍԱՆԵԱՆ Մ. ԷՅ. — Անձնական մի-
ջողակի մը վրայ է խօսելիս . ըսող եղաւ թէ
այս ցանկին մէջ գտնուող անձինք թէև բարի
մարդիկ են , բայց քաղաքագէտ չեն և ազգին
քաղաքական կեանքին վրայ բնաւ տեղեկութիւն
չունին . թերեւս ես ալ ասոնցմէ մէկն եմ :
Գիտցիք որ այս կերպով ոչ ոք պիտի ընդունի
Քաղ. Ժողովը պաշտօնը :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՅ. — Ընտրելուց ցանկին
վրայօք զիտողութիւն մ'ալ եղաւ . իրաւացի
զիտողութիւն մը , այն է թէ կուսակցութեան
զըստներն մէջը գրուեր են . ըստ որում պա-
տիւ ունեցող Ատենապետոց զիւանին նախա-
դաշնու , երբ 8 օր աստձ ընդ գահերկցու-

թեամբ Սրբազան Պատրիարք Հօր այս ցանկը
պատրաստուեցաւ . սրբաւ կը համարիմ ինձ
փորրիկ բացատրութիւն մը տալ այս մասին .
կուսակցութեան վերաբերող անձանց ցանկին
մէջ գրուելն ասանց պատճառի չէր . ուղեցինք
այս կերպով դանձր միայնել . վստահ զի այս-
պիսի ժամանակի մէջ մանաւանդ եթէ չմիանան
այդ կուսակցութիւնք . երբ պիտի միանան .
թող Վարչութիւն կողմէլու կամար միանան և
ձեռք ձեռքի տալով իրենց այժն ազգին շահու-
ցը համար միաձայնութեամբ գործածեն : Ուրիշ
սրբազաններու մէջ թերեւս ներելի ըլլայ . բայց
Վարչութիւն կողմէլու կեղծութիւն մէջ պէտք է որ
կուսակցութիւնք միանան և մէկտեղ գործեն :
Սհա այս էր մեր զիտուածն այս սրբազային մէջ :
Ուստի եթէ այս բացատրութիւնս բաւական կը
համարուի , ցանկը քուէի պիտի դնեմ :

ԵԱՀՊԱՋ Կ. ԷՅ. — Շտտ մը զիտուե-
թիւններ եղան ընտրելուց ցանկին ամբողջու-
թեան վրայ , որոց ամենէն ճիշդն այն էր թէ հա-
մախտ անձինք չեն : Ատենապետ Էֆ. պատճառը
բացատրելով ըստ թէ կուսակցութիւնք ձեռք
ձեռքի տալու են այս միջոցիս : Շտտ սխալ
ըմբռնում մ'է այս . կուսակցութիւններն ա-
տենական կամ խորհրդարանական ժողովոց մէջ
մեծ ծառայութիւն կը մատուցանեն իրենց վի-
ճարանութեանն , և օգտակար կը հանդիսանան
երբ կիրքն ու ատեղութիւնն մուտ չգտնեն ի-
րենց մէջ : Սակայն երբ գործող ժողովներու
գամք , անկարելի կը գտնենք որ սկզբունքներու
վրայ անհամաձայն մարդիկ մէկտեղ գալով կա-
րենան գործ մը տեսնել : Ասանկ կուսակցու-
թիւններէ կազմեալ ժողովի մը գործն ուրիշ
բան չկրնար ըլլալ , բայց եթէ վիճարանու-
թեանց ընդարձակ դուռ մը բանալ , ժամանակ
վատնել և ազգային գործոց անօրէնութիւնը
յետաձգել : Աըսէք թէ կուսակցութիւնները
պէտք է որ իրենց մասնաւոր կարծիքները ըս-
ցնեն և համաձայնին ազգային գործոց անօրէ-
նութեան մէջ . տարկա ենթադրել է ըստ իս՝
որ չէ թէ սկզբունք կամ համարում մ'ունին՝
որոց համեմատ պիտի գործեն Քաղ. Ժողովը
մը անդամներն , այլ անձնական նկատումներ

միայն ունին, որոց համեմատ սխալի գործեն: Այս անարգանք մ'է անոնց: Եթէ համոզում մ'ունին, պէտք է զոյն քաղցնեմ որ որ ալ ըլլայ. եթէ համոզում չունին, այն ատեն շահու մը կամ նարտակի մը սխալի ծառայեմ. այս ուրիշ: Եթէ կուզենք Քաղ. Ժողով մը ունենալ որ կարենայ գործել, պէտք է որ մէկ կամ միւս կուսակցութենէն միայն կողմնի: Այս է իմ կարծիքս:

ԱՍԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Ըստ որում Եանգլոսէֆէնտի Գիւանին ուղղեց իւր խօսքը, Գիւանին ալ կատարուի պատասխանել և վերջացնել խընդիրը: Ըստ թէ անկարելի է որ կուսակցութիւնները ձեռք ձեռքի ատեն և Քաղ. Ժողովոյ մէջ կարենան գործել: Կերպի ինձ յայտնել թէ ի՞նչ կերպիւ որ կը նկատէ Եանգլոսէֆէնտի դիւստակցութիւններն, ևս նոյն կերպիւ չեմ նկատեր. իրաւ է թէ դաստիարակութեան և ուրիշ խնդրոց մէջ կարծեաց մեծ տարբերութիւններ կը գտնուին, բայց երբ վարչական խնդրոց գտնուի՝ այդ տարբերութիւնները չենք գտներ: Այս պարագային մէջ թող Գիւանը չը մեղադրուի՝ երբ այդ կուսակցութեանց համադրանները յարգելով հանդերձ հրաւեր կարգոյ իրենց՝ Սրբազան Կոնստանտին Զոր բոլորակը շարաիւ և ձեռք ձեռքի ստորով գործել:

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՖ. — Մեզ համար կուսակցութեան պարտադրուի ըստեցաւ. կը բողոքեմ այդ բառին դէմ. եթէ Մէրեմ-Պալի Էֆէնտի հոս ըլլար, անշուշտ նա ալ կը բողոքէր. մեր պարտադրուի չենք և բնաւ չենք ընդունիր այդ խօսքը:

Ատենապետ Էֆէնտին վիճարանութեան փակուած ըլլալը յայտարարելով, ցանկին ամբողջութիւնը բուէի դրաւ:

Ժողովը 15 բուէի դէմ՝ 21 բուէով ընդունին ցանկին ամբողջութիւնը, և անմիջապէս Քաղ. Ժողովոյ ընտրութեան անցաւ:

Քուէարկութիւնը կատարուելով, բուէհաշարի բնիւն կարգուեցան վիճակաւ:

Տ. Գրիգոր Բնիկ	Ս. Գրիգոր Բնիկ
Յովհաննէս Էֆ.	Ա. Գրիգորեան
Գ. Գրիգոր	Ա. Կոստան
Սիմէոն	Մ. Կրտսէ

Քուէհամարին արդիւնքն եղաւ.

Թիւ քուէարկուող	54
Չեղջեւով ձերմակ բուէ	1
<hr/>	
	53 մնաց.

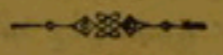
Քուէից բացարձակ առաւելութեամբ ընտրուեցան՝

1. Ա. Կերպի	Ք. Գրիգորեան	50
2. Ռ. Կերպի	Ք. Գրիգորեան	48
3. Յարութիւն	Թիւրապեան	46
4. Գրիգոր	Ք. Կարակէօղեան	44
5. Գ. Գրիգոր	Փանտեան	38
6. Եմովք	Տ. Կրտսէ	34
7. Յարութիւն	Ս. Կոստան	31
8. Յարութիւն	Մ. Կրտսէ-Պալի	30
9. Գ. Գրիգոր	Ք. Կրտսէ	30
10. Համարձուած	Մ. Կրտսէ	30
11. Կարապետ	Յովհաննէս	30

Կատարուեցան նաեւ քուէարկութիւններ ընտրելու անդամք:

12. Ա. Կերպի	Ք. Կրտսէ	30
13. Մատթէոս	Ա. Կրտսէ	30
14. Տիգրան	Փ. Կրտսէ	30

Քուէհամարի այն արդիւնքը վաւերացուցաւ Ժողովը, և ընտրեալք Քաղ. Ժողովոյ անդամ՝ ՀՈՉԿԱՌԻՅԵԱՆ:

Յ.

Հարցում Քրիստոսոստոսի Էֆէնտիի

Յետագայ Հարցումի, զոր Քրիստոսոստոս Էֆէնտի մատուցած էր Գիւանին, կարգուեցաւ:

Վրացիք անուն թերթին երկուսն թըւոյն մէջ հրատարակուած Գարթապի ազգային վարժարանի վերաբերեալ յօդուածէ մը կը տեղեկանանք թէ նոյն վարժարանի դաստիարակը

ատարակ ձեռուեր է տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետէն, և այդ մասին Պատրիարքարան յօդուած է եղեր:

«Արդեօր Պատրիարքան ստուգեց զայդ. և եթէ յիրուի Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետէն այդպիսի խժոժական վարմանց մէջ գտնուել է, ի՞նչ պատիժ տնօրինուեր է:

«Կը խնդրեմ հարցուի՝ ում որ անկէս: 29 Յունիս 1877 Երեւոյթի Գ. Ղազարեան»

ԱՍԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Այն հարցման պատասխանել՝ Վարչութեան կը վերաբերի. և որովհետեւ Քաղ. Ժողով չիայ սա այժմ, Սրբազան Պատրիարք Հայրը կը հրաւիրեմ որ եթէ կը բարեհաճի՝ տեղեկութիւն տայ յայտ մասին:

Ս. ՆԱԽԱԳԱՀ. — Գարթապի գտնագտակաւ, թէ վարժապետ խառնութիւն կը հանէ. յանձնեցի մեր վոխանորդին որ կանչէ և բացատրուի թէ ուղի այս մասին:

ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. — Երբ Ազգային ժողովս Գաստիարակութեան խնդիրը կը յուզէ, և դաստիարակութիւնը վարժարանաց մէջ դաստիարակաց ձեռք սխալի կատարուի. ցաւովի է որ անդին վարժարանաց դաստիարակները կանարգուին և չարաչար կը ձեռուին. և եթէ վարժապետներ և դաստիարակներ կը ձեռուին աշակերտաց առաջքը, ալ ի՞նչ յարգը կը մնայ անոնց՝ աշակերտաց քով և ի՞նչպէս դաստիարակուի աշակերտը, քանի որ դաստիարակողը անգամ կանարգուի և կը ձեռուի: Կը արահանջեմ որ այս դէպքը անաչառ բնութեան ենթարկուի, և եթէ վարժապետին ձեռուին ըստուգուի, պէտք եղած պատիժը տրուի ձեռնողին ս՛վ որ ալ ըլլայ:

ԵՆՈՒՍՈՒՅԵԱՆ Տ. ԷՖ. — Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետի մը աններելի է սչ միայն վարժապետ մը, այլ և եկեղեցւոյն ժամակոչն և մէկ մարդ մը անգամ գտնուածէ: Այսպիսի եղելութիւն մը չկրնար ընդունիլ Երեւոյթի. Ժողովս, բայց որովհետեւ այս խնդրոյն տնօրինութիւնն ուղղակի մեզի չարտականիր, ուստի կը

յանձնենք Պատրիարքարանին՝ որ վարժանն աւանորինէ և արդիւնքը հաշորդէ Ժողովիս:

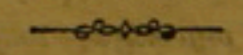
ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. — Երբեք Երեւոյթի Էֆէնտի կըսէ թէ՛ մէկ մարդ մը անգամ իսկ ձեռուել իրաւունք չունի. բաւ, բայց եթէ որ և իցէ մարդ մը մէկը ձեռուել իրաւունք չունի: Թաղ. Խորհրդոյ ատենապետ մը ի՞նչ յանդրանութեամբ վարժապետ մը կը ձեռնէ և ան ալ վարժարանին մէջ տղայոց ուսմէ, և կը զարմանամ թէ Ուսմ. Խորհուրդը ինչո՞ւ այսպիսի պարագաներու մէջ անտարբեր կը մնայ. ուստի քանի որ ձեռուել ազգային պաշտօնեաց և ձեռուողը նմանապէս, պէտք է ազգային պատիժ տնօրինուի եթէ այս բարբարոսական դէպքը յիշեալ վարժարանին մէջ տեղի ունեցեր է:

ԵՆՈՒՍՈՒՅԵԱՆ Տ. ԷՖ. — Այս, եթէ այդ ատենապետը ձեռուել է վարժապետը, պէտք է պաշտօնանկ ըլլայ:

ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Ք. ԷՖ. — Ոչ թէ միայն պաշտօնանկ պէտք է ըլլայ, այլ և ընտրուել և ընտրելի ըլլալու իրաւունքէ ալ պէտք է զրկուի:

ՊԱՆՈՒՍԵԱՆ Պ. ԷՖ. — Այս, եթէ մէկը այդպիսի գործ մը ընելու յանդէսեր է, այնպիսին ընտրուել և ընտրելի ըլլալու ազգային իրաւունքէն պէտք է զրկուի. բայց Ուսմ. Խորհուրդը այդ գործէն ընտու տեղեկութիւն չունի:

Այն ստաջարկութիւնն և եղած դիտողութիւնը ՔՆԴՈՒՆՈՒՅԵԱՆ Ժողովին, և յանձնարարուեցաւ Ս. Պատրիարք Հոր ի բնութիւն և ի տեղեկագրութիւն:

ՕՐԱԿԱՐԳ

Պիտանէ կեդրոնական սնտուկի

ԱՍԵՆԱՊԵՏ ԷՖ. — Առաջին խօսքը Փառեան Էֆէնտի ուղած է Պիտանէին վրայ:

ՔԱՓԱՄԱՆԱԵԱՆ Մ. ԷՑ. — Ո՛ր է Հա- մարակալութեան գիւտնին տեղեկագիրը :

ԱՏԵՆԱՊԵՏ ԷՑ. — Սնցեալ նստին Ժո- ղովն ատրպոլահանութիւն տուա Պիւտճէի խնդրոյն, և որովհետեւ նախորդ Վարչութեան կողմէ եկած է Պիւտճէն, կրնանք զայն անմի- ջապէս փնտրանութեան ենթարկել :

ՔԱՓԱՄԱՆԱԵԱՆ Մ. ԷՑ. — Բայց տաանց հիմ մ'ուենեալու ի՞նչպէս կրնանք փնտրանիլ :

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՑ. — Սհաւաստիկ մեծ հիմ մը. 1877—78 տարւոյն համար Վարչու- թեան բերած Պիւտճէն՝ զոր ձեռքս ունիմ, և անոր վրայ պիտի խօսիմ, առ սցժմ թողով անցեալ 1876—77 տարւոյն հաշուց քննութիւնը: Ստիկայ այնպիսի խնդիր մ'է, որ սկսիլ աւ չը վերջացնել չարտի կրնանք ընել. սնտուկին փ- ճակն այսօր 250 հազար զրջի պարտուց տակ ին- կած է. եթէ այս փնտրանին առաջը չառնունք՝ դժուարին և գուցէ անհնարին պիտի ըլլայ Քա- ղարական ժողովոյ պաշտօնին յանձնառու մարդ գտնել: Ստոյգ է թէ և որ այնպիսի ժամանակի մը մէջ կը գտնուինք, յորում հասոյթները ցտօրած են. այսու ամենայնիւ սնտուկ մ'ու- նինք՝ որուն վիճակը սկտք է ժամանակին բեր- մանցը համեմատ յարգարենք. այնպէս որ գալ տարի աւելի կանոնաւոր փնտրակ մ'աւանելու պատրաստ ըլլայ :

Վարչութեան երմտական տեղեկագիրն ու հաշուէկիւրը ձեռքս առի և մէկ ծայրէն միւս ծայրն ուշադրութեամբ կարդալով տեղեկացայ որ մեր Վարչութիւնը 535314 զրջի ծախք մը սահմաններ է, և ասոր դէմ 282430 զրջի մտից գումար մը դրեր է. այս կերպով սնտուկին բա- ցը կընէ 252884 զրջ, զոր կեդրոնական ընդ- հանուր տուրքով գոցել ուզեր է Վարչութիւնը: Բայց ըստ որում պիւտճէն նախորդ տարւոյն համեմատութեամբ կըլլայ, ևս կը տեսնեմ որ նախորդ տարւոյն մէջ 92720 զրջ եղած է կեդ- րոնական տրոց հասոյթը, քանի որ ժամանա- կին պարագաներն ալ փոխուած չեն, ի՞նչպէս կարելի է յուսալ որ այս տարի կեդր. տրոց հասոյթն 250 հազար զրջի հասնի: Այժմ 250 հազար զրջ բաց կայ, 136 հազար ալ նախորդ

տարիներէ մնացորդ պարտք ցուցուած է, զանի ալ վրան յաւելցուր, կըլլայ 386 հազար զրջի չափ պարտք. գումար մը՝ որ անկարելի կընէ մեզ Քաղ. Ժողով գտնել, և եթէ տասնի երթայ՝ Պատրիարք և պաշտօնեայ՝ ամենն ալ պիտի փոխշին: Ինչպէս կը յիշէք, ազգային հին պարտք մ'ուենէինք, որ նուիրատուաց շնոր- հիւ սրբուեցաւ. հիմա անուանական հին պարտ- քի գումարի մը հետ անմիջական վճարելի նոր օրարտք մ'ալ կը ցուցունեն, և եկած հաշուե- կշին նայելով գալիք տարուան մէջ պարտքն ա- լելի շատնալու տրամադրութիւն ունի. ուստի ամեն բանէ յաւաջ սնտուկին այս փնտրակը դար- մանել պէտք կը տեսնեմ. և ահա այս տեսու- թեամբ իմ դիտողութիւններս և առաջարկու- թիւններս պիտի ներկայացնեմ այսօր :

Պիւտճէի եկամտի կողմն նախ ուշադրու- թեան աւանդը :

Մուգաթայի համար նշանակուած 95 հազարը և քանչէլէրի համար 24 հազարը կ'ընդունիմ. թէ և տարեկան հասոյթ այդ գումարներն են, և անվճար մաս կը մնան, մինչև խի կէսուակէս. բայց նախորդ տարիներէ մնացորդ պահանջ քներ ալ ըլլալով, անոնք ալ հետզհետէ կը դանձուին, որով այդ հաւանական գումարները կարելի կըլ- լայ ձեռք բերել :

Սնցադրատան համար դրուած գումարն ալ նոյնութեամբ ընդունեցի :

Վազֆի հասոյթն իջեցուցեր է, ևս չիջե- ցուցի. որովհետեւ այս տարի հաւանականութիւն կայ աւելի գոյանալու. ուստի 60 հազարէն 77 հազարի վերածեցի նախորդ տարւոյն փնտրակն համեմատ :

Նայնպէս Նշանդուութեան հասոյթն, այս տարի գտնէ անցելոյն չափը պահեցի. ինչպէս նաև Հրամանի հասոյթն: Մնացած հասոյթնե- րն անփոփոխ ընդունեցի, որով ընդ ամենը 323 հազար զրջի հասոյթ կ'ունենանք փոխանակ 282 հազար զրջի. ըսել է 41 հազար զրջի տար- քերութիւն կայ, որով կեդր. տուրքէն փոխա- նակ 252 հազար զրջ սպասելու, 211 հազար զրջ սպասել հարկ կըլլայ: Ծախուց մասին ալ քա- նի մը դեղչեր նշանակած եմ, զորս պիտի ներ-

կայացնեմ քիչ մը յետոյ, և այն ստեն ընդհ- տուրքէն պիտի սպասենք այս տարուան համար 113 հազար զրջի գումար մը. որ անցեալ տար- ուան հաւարեալ 92 հազարին աւելի մօտ և հա- լանական գումար մ'է, քան թէ 252 հազարը, զոր նախորդ Վարչութիւնը կենթադրէ կամ կը նշանակէ ներկայ տարւոյն բայց գոցելու հա- մար: Թէ և Պիւտճէի բացը գոցելու համար ոչ միայն ծախուց զեղջ, այլ և հասոյթից յաւե- լում, կամ հասոյթները բարգաւաճեցնելու մի- ջոցներ սկտք էր գտնելի և առաջարկելի. բայց այս տարուան համար անպատեհ համարեցի, մանաւանդ որ մէկ կողմէն կեդր. տրոց բաշխ- ման և հաւաքման ցուցակները տակաին կը պակսին, միւս կողմէն ծախուց մասին կարելի դեղչեր կան. ուստի օր աւուր պարտուց վի- ճակը չի ծանրացնելու համար այս միջոցն քն- րեցի. կը յուսամ որ նոր Վարչութիւնը հոգ կը տանի յառաջիկայ տարւոյն մէջ բոլոր թա- ղերէն տրոց բաշխման ցուցակները հաւաքելու. և միւս տարուան Պիւտճէն պատրաստելու ա- տեննիս եթէ չկրնանք կեդր. տրոց իրական գումարին ինչ ըստը գիտնալ. գտնէ անոր մօտ գումար մը կրնանք սահմանել և ըստ այնմ մեր կարեւոր պիտոյքները դարմանել: Կեդրոնական տրոց համար աշխատութեան սկտք կայ. չեմ ըսեր թէ նախորդ Տնտես. Խորհուրդը չէ՛ սշ- խատած, բայց տրոց աստիճանները մինչև 10, 15 և 5 զրջի իջեցնել առաջարկելովն աղէկ չ'ը- բաւ, կը յուսամ որ նոր Վարչութիւնն այդ սխալը կ'ուղղէ: Ա. զ. ք. տուրքն աւանուաղն 20 — 25 զրջ սահմանելու համար առաջարկութիւն մատուցանելով Ա. զ. ք. Ժողովին :

Հիմա գանք Պիւտճէի ծախուց կողմին :

Ս. Պատրիարքին համար դրուած 60,000 զրուշ տարեկանն՝ որ ամիսն 5000 զրջ ըսել է, մեծ գումար մը չէ. ուստի զայն անփոփոխ կը պահեմ, մեր Ս. Պատրիարքին ասիէ՝ աւելին տալ կը վայել, բայց վիճակնիս առ սցժմ չը ներէր :

Կանցնիմ պաշտօնից թաշակին, որ տա- րեկան 240,000 զրջ ենթադրուած է. ևս 183 հազար զրջ ենթադրած եմ, որուն ցանկն ալ

ի վերջոյ պիտի ներկայեմ :

Նպատի ամսականներէն՝ Ալիքսան Էֆէն- սի Արղումանեանի և Տ. Սուքիաս քահանայի համար դրուած գումարներն ընդունելի են: Իսկ Ս. Յակոբ զրկուած հիւրերուն համար դրուած 6000 զրջը բաշխուին վերցուցի այս տարուան համար :

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՀԱՅՐԵՐԷՆ ՈՄԱՆԲ. — Ին- շու՛ւ կը վերցընէք. ա՛յդ ալ մեծ կը տեսնէք Պօլիս եկող եկեղեցականաց պիտոյց հոյթոյթ- մանն համար :

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՑ. — Ոչ, այլ աւե- ըրդ կը գտնեմ. վասն զի Պօլիս եկող եկեղե- ցականաց պիտոյքը հոյթոյթելու համար ուրիշ միջոց կայ, զոր ի հարկին կը բացատրեմ :

Հիւանդանոցի նպաստը տարեկան 36,000 զրջ ենթադրուած է. ևս զոյն 59750 ի վերա- ձեցի, նախորդ տարւոյն համեմատ, նշանուու- թեան կէսը և անցագրատան հասոյթն անոր պատկանելուն համար :

Հիւանդանոցի սահմանուած այս գումարն ալ նպաստ չեմ համարիր, որչափ նորա իրա- տւոյրը, զի անոր անուամբը կը հաւարուի ժո- ղովրդէն: Հիւանդանոցի Պիւտճէն ալ ի հարկէ Կեդր. Սնտուկի պիւտճէի խնդրէն յետոյ Ժո- ղովիս քննութեանը պիտի ենթարկուի. ան ա- տեն կը խօսինք :

Պիւտճէի ծախուց մասին գրական պի- տոյք 6000 զրջ ենթադրուած է. նոյնը սրահե- ցի :

Իսկ թղթատարի և հեռագրի համար են- թադրուած 11000 զրջը 8000 ի վերածեցի. կարծեմ թէ հեռագրի համար վերջերս կտա- վարութենէն տնօրէնութիւն եղած է որ ձրի դարմուին :

ՊԱՏՐ. ՓՈՒ. — Ամեն հեռագրի համար չէ :

ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս. ԷՑ. — Ես կը կարծէի թէ ամեն հեռագրի համար է. բայց դրսերէն մեծ մասամբ քահուտիս կրնեն հեռագրերը. իմ կար- ծիս ոյն է որ շրջաբերականաւ մը խնայեցելու է թէ հեռագրիները քահուտիս ընեն՝ որ պա- տախտան աւանու, և թէ ամեն բան հեռա- գրելով միայն չբաւականանան, այլ հեռագրելէ

եռե թղթատարով ալ տեղեկագրելու են մանր արարագրայիք . միայն հեռագրով յարարելու թխն ընելու դրոթեան դէմ եմ : թէև հեռագրին հարեարութիւնն ալ կը հաստատեմ :

Լրագրաց բաժանորդագրի համար գրուած 2270 դրչը նոյնութեամբ ընդունելի :

ՂԱԶԱՐՈՍԵԱՆ Ք . ԷՖ . — Այդ բաժանորդագրութիւնն ինչքա համար սահմանուած է , այն ալ բռէր :

ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ Օ . ԷՖ . — Եթէ կողէր վերջուցէք այդ բաժանորդագրութեան անունը , և սրաշօծական ծանուցմանց ծախք նշանակեցէք :

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս . ԷՖ . — Լրագիրները պէտք են , և Պատրիարքարանի Պիւստատուները սրարտաւոր է սչ միայն գրաններ կարգալ , այլ և ազգային յողաածներն ուշադրութեան սանուլ և կարեւորները ներկայացնել Վարչութեան :

Տարագրական ծախքը 25000 դրչէն 18000 ի իջեցուցի . պատճառն ըսեմ . տարագրական ծախաց ամենէն մեծ մասը կը կազմեն Ա.դգ . Ժողովոյս ատենագրութիւնները . եթէ ատրին 20 նիստ ենթացրենք՝ վեց վեց հարիւր դրչ հաշուելով ամեն մէկ նիստը , 12,000 դրչ կը բռնէ աւտենագրութեանց համար . 6000 դրչ ալ Պատրիարքարանի արիչ տարագրական գործոց յատկացուցի . և կը յուսամ որ ամեն շրջարեւական տարագրութեան տալու սովորութիւնը կը վերնաց Պիւստատուին , զիւստագրայի ԼՖէնտիւններն քիչ մ'աւելի աշխատութիւն յանձն առնող . և այնչափ տարագրական ծախսոց տեղի չմնար :

Տումարաց փոխադրութեան համար գրուած 1500 դրչը վերուցի , զի այսուհետև ատոր պէտք չկայ :

Իսկ յարարելութեան ծախսոց գաղով , Ս . Պատրիարք Հօր այցելութեանց համար գրուած 20 հազարի չափ գումարը շատ գտայ . չեմ հասկնար ինչ ըսել է . եթէ ուրիշները տան և մեր չտանք ատրնութիւն է մեզ . միթէ նախարարաց արաններուն տրուելիք դրամին քանակութեան վրայ է մեր Ս . Հօր ընելիք բարեխօսութեան արդիւնքը . ևս այդ գումարը այս տարուան համար , որ անձկութեան մէջ ենք՝ 5000 ի իջեցուցի :

ՉԱՅՆԵՐ . — Չգնելու պէս է : ՊԱՌՆԱՍԵԱՆ Պ . ԷՖ . — Կարծեմ ըստ կրնէք՝ եթէ ըստթեան անցնիք այդ կէտը . ատիկոց ուրիշ բան չէ , բայց եթէ Պատրիարքին ըսել թէ տեղ չերթայ :

ՓԱՓԱԶԵԱՆ Ս . ԷՖ . — Ներկեցէք՝ որ ըսեմ . Ֆէին ցուցակ մը ձեռքս կայ , որուն մէջ այդ ծախքը քանի մը հազար դրչ գրուած է . թրիսեան սրբազանի օրուանն է կարծեմ . և ուսուցելութեան ծախսոց սկզբունքը կընդունիմ , բայց պէտք է որ այդ ծախքը սահման մը ունենայ , և Պատրիարքն ալ ամեն անգամ այցելութիւն ընելու չէ . եթէ պէտքը տեսնէ երթալու է . Յունաց պատրիարքն աւելի քիչ այցելութեան կերթայ եղեր : Մեր Պատրիարքին այժմեան յարարելութիւնը շատ գոհացուցիչ ըլլալը գիտեմ . բայց ատիկոց տրուած նուէրներուն արդիւնքը չիրնար համարուիլ , այլ Ն . Սրբազանութեան լեզուին և խղճին արդիւնքը : Ուստի ևս ներկոց տարւոյն համար 5 հազար դրչ դրի , եթէ Ժողովն քիչ կը համարի , ինք թող աւելցնէ :

Բարտարանոց ձեռք եղած ծախքը շատ չափազանց գտայ . կան նամակներ՝ որ տեղական փոստայով կրնան երթալ . ուստի 4500 դրչ ծախքը 2500 դրչի իջեցուցի , խնդրեալ օր քիչ մը քիչ ձի նստին :

Բ . Դրան սարաստարոց տօնական սրարգելի համար 1300 դրչ գրուած է . այս ծախքը պէտք է , և անուն մ'ունի վրան , որ խնդրոց ներքեւ չկնար . կարելի ըլլար՝ կառաջարկելի որ Ս . Պատրիարք Հօր երթեկութեանց համար սահմանած 5000 դրչի ծախքն ալ ատոր վրայ աւելնար , և Պայրամէ Պայրամ ըստ օրինի բաշխուէր այս նուէրը թէ Բ . Դրան սարաստարոց և թէ նախարարաց սղաստարաց . ան ասան այս սովորութիւնը կը մնայ ու կը պահուի , և թէ նուիրատուն իր տղիքը և թէ նուիրատուն իր անունիքը կը ճանչնայ ու կը գիտնայ :

Բ . Դրան սենեկապանին ամսականք աւտնով 1800 դրչի ծախք մը գրուած է . եթէ ուրիշ ազգերը կուտան՝ մեր ալ կուտանք :

Ընդհանուր ծախսոց մէջ կարօտելոց ողոր-

մութեան համար 3000 դրչ գրուած է . այս տարուան համար չկրցայ այս գումարն աւելի ընդարձակել , որ աւելի պէտք ունի . ուստի նոյն պահեցի :

Կարասեաց և նորագութեան համար 4000 գրուչ գրուած է . մինչդեռ անցեալ տարի հազիւ 1000 դրչ ծախք եղեր է . այս տարի բնու նորագութեան տարի չէ . ուստի այս գումարն ալ 1000 դրչ պահեցի :

Բարտարանոց հանգերձագին 5000 դրչ գրուած է . այս գումարն նոյնութեամբ պահեցի ժամանակին սղութիւնը նկատելով :

Փոյտ , անուխ , սուրճ , ևն . 10000 դրչ նշանակուած էր . ևս 7000 դրչի իջեցուցի . բայց այսօր հարցութեամբ ընելով տեսայ որ այս գումարին վրայ հազար դրչ մ'ալ աւելցնել պէտք պիտի ըլլայ :

Նանի տաւի , ևն . 6000 դրչ գրուած է . 3000 ի իջեցուցի , միւս կէտը Հիւանդանոցի վերարեւելուն համար :

Զանազան մանր ծախք՝ 5000 դրչ շատ չէ . բայց 2000 ը զեղչել հարկ դատեցի :

Ս . Պատրիարքի կաւրի և ձիոց ծախք՝ 15000 ը 12000 ի իջեցուցի . ժամանակը չէ աւելի ծախք ընելու . չունեցած ժամանակինս ինչպէս մեր անձնական քսակին հետ կը վարուինք , ազգային անաւկներուն հետ ալ այնպէս վարուելու ենք :

Կեդր . տրոց ստատարողը 22944 գրուած է . ևս 6000 դրչ ենթադրեցի , իմ ենթադրած տարեկան տրոց քանակութեանը համեմատ :

Կը մնայ Ուսումնական և Վանօրէից խորհրդոց ծախքերը . վարժարանաց տեսուչը այս տարուան համար վերուցի . վան զի վարժարանաց կանանագիրը տակաւին վիճարանութեան տակ է . և յուսովից մնցիս ամեն կրնանք զայն սահմանել . Վանօրէից խորհուրդն ալ այս քան տարի համարեք է , քանի մը սովա ալ թող համարէ . տանց երկուքին ծախքը որ է 30000 դրչ , վերցուցի և տեղը բան մը դրի . ինչ . ինչ որ Վաստիարակութեան զիւսնն աւաջարկած և Ժողովն ընդունած էր Կեդրոնական վարժարանի օգնութեան համար , որպէս զի շուտ բացուի այլ վարժարանը : Արդէն

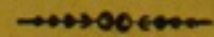
Կեդր . վարժարանի հաստատութիւնն ընդունուած է , միայն անոր նիւթականը մատակարարելու հոգը պիւստձիւն պահուն մնացած էր : Արդ թէ Կեդր . վարժարանին այս տարուան ծախսոց և թէ Արաբկմիացի գործօն զիւսնին վարձաց համար ամիսն 5 հազար դրչ պէտքով , տարւոյն մնացորդ 8 ամսուան համար 40 հազար դրչ ծախք նշանակեցի : Կր տեսնէք որ 436 հազար գարուչի ծախսոց մէջէն հազիւ կրցայ 40 հազար զեղչել և դատարարակութեան պիտոյց սահմանել : Կեդր . Մատակին սրարտքն է դատարարակութեան օղիւ . ազգը ճանչցած է դատարարակութեան պէտքը , և այս մասին զիւրին և գործնական եղանակ մը կառաջարկեմ : Արդ յին ժողովս վճարար պէտք է որոշէ թէ Կեդր . տղիակի տրոց հաստիւն կէտը ազգային դատարակութեան պիտոյց պիտի գործածուի : Ես այնպէս կը նկատեմ որ երբ ժողովրդեան ըսեթէ տուածիդ կէտը դատարարակութեան համար է , ժողովուրդը բաջարեած կըլլաւ իր տուրքը տալու . ևս իսկ իմ 75 դրչ տարբա վճարելու պահու պիտի մտածեմ թէ ատոր կէտը 37 1/2 դրչը դատարարակութեան համար կը վճարեմ : Մեր ամեն ջանքը և ճիգն մէկ բանի համար պէտք է զոհենք , այն է դատարարակութեան խնդրոյն համար . ազգին ապագայն անկէ կախուող է . մինչև ցարդ այդ մասին դանդաղելիս յանցանք էր , բայց ատոր սրտձաւները յայտնի են : Արդ Պիւստձին պէտք է բուխարիներ և ընդունինք , որպէս զի փոստհովան գոյանայ թէ Պատրիարքարանի մէջ այսուհետև որոշեալ ծախքերէն դուրս ըստ քանոց ծախքեր չը պիտի ըլլան , ըստ քանոց ամսականներ չը պիտի յաւելուն , և թէ Արդին կենաց և մահու խնդրոյն՝ այն է դատարարակութեան համար ալ ծախք կրցայ : Ատոտ ած տայ , այնքան հասցի զոյանայ , որ մեր պէտքերն՝ որ խիստ շատ են , կարենան հոգացուիլ . բայց ամենէն մեծ պէտքերին դատարարակութիւնն է . և անոր համար սրջափ քրամ փոստներ , տակաւին պէտք կուենայ . Ժողովս մեծ սրաշօծն և մեծ գործըն է ազգային դատարարակութիւնը ծաւալել և զարգացնել :

Արդը միայն մէկ հատ Կեդր . վարժարան

ունենալով պէտք չէ բուսականանայ . այժմ գէթ
 Այլ հասն ունենալ ջանալու է , և հետզհետե
 արիշներ ալ ունենալու փոյթ տանելու է :
Ա.ՊԳՐ պէտք է Ահողէմիս ունենայ . լեզուն ա-
 սեր կերթայ . 17 տարիէ ի վեր Սահմանադրու-
 թիւն ունինք , Ահողէմիայի պէտքը սեասնք ,
 տանն մարդ սնոր պէտք բլլալը ճանչցաւ , բայց
 տուակ տուող կամ յատկացնող չկայ , որ այդ
 մեծ պէտքը հոգացուի . չմտնանք որ դատարա-
 բարութեան խնդիրը դրամի խնդիր է . սնասեկ-
 ները այդ գործը պիտի տեսնեն , թաղերու սրն-
 տակներն իրենց թողին դատարարութեան
 պիտոյքը պիտի մատակարարեն , Աեզր . սնաս-
 կըն ալ կեդրոնին այսինքն դատարարութեան
 ըննչանուր պիտոյքները պիտի մատակարարէ :
 Աեզրոնին սարտուարութիւններէն մէկն ալ
Արցանակ հաստատելն է . գիտէ՞ք , մեր վար-
 ծարաններն ինչ դատարարութեան հետեւի
 սկսած են . ազգայնէ լեզուի , կրօնի և պատ-
 մութեան ուսումը սրչափ կող վիճակի մէջ են .
 ասոր գէ՛մ ինչ ընելու է . ես կըսեմ թէ՛ լու-
 հակողութենէ դատ , քաջախիբելու միջոց ալ հաս-
 տատելու է . և այս է մրցանակի հաստատու-
 թիւնը . երբ **Չամի** - Խորհուրդը այդ մրցանա-
 կի հաստատութիւնը հրատարակէ , և հրուիրէ
 վարժարանայ ուսանողները այս ինչ օր այս ինչ
 տեղ ազգայնէ լեզուի , կրօնի և պատմութեան
 համար մրցելու իրարու հետ , և առաջին հան-
 դիսցողին ակի կամ արծաթ միտող խոստա-
 նայ և այդ մրցանակի բաշխումն հանդիստորու-
 պէս և Պատրիարքի և **Ա.ՊԳ** . Եղովիս և ընդ-
 հանուր ժողովրդեան առջև կատարէ այն ասեն
 պիտի տեսնէք թէ՛ ինչ շարժում պիտի մտնէ
 վարժարանայ և վարժարանայ մէջ . քանզի ոչ
 միայն աշակերտք մրցանակ պէտք է ստանան .
 այլ և անոնց վարժապետն ալ : **Ա.Ֆասս** որ չը
 կրցայ գէթ 5 հազար դրչի գումար մը գտնել և
 սահմանել . եթէ **Ա.ՊԳ** . Եղովից աւս տարուան
 համար սոյն անօրինութեան սկիզբն ընէ , և յա-
 ուաջկոյ փետրվոր կամ մարտ ամսոյ մէջ մըր-
 ցանակի հանդէսը հաստատելու համար արտօ-
 նութիւն տայ **Ա.ՊԳ** . Վարչութեան , մեծ ու-
 նշանուոր քոյլ մ'առած պիտի ըլլայ :
 Չմտնանք նաև թէ կեդրոնին սարտին է
 ազգայնէ վարժապետայ տուագոյն անդորրել .
 այն է ծերունի վարժապետայ պիտոյքը հոգալ .

ԻԹԻԻՃԵԱՆ Կ . ԷՑ . — Նաև ծերունի
 հեղինակայ :
ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս . ԷՑ . — **Ա.ՅՄ** , անոնց համար
 ալ պիտի ըսէի . **Ա.ՊԳ** . յառաջողութեանը
 աշխատող վարժապետք և հեղինակք իրենց
 ծերութեան օրերուն մէջ պէտք է որ ըստ ար-
 ժանուցն միտիմարութին , որպէս զի երիտասարդք
 ալ քաջալերութին և այդ սրբազան սասարկէլն
 կարողներն ջիտիւշին :
Վերջապէս Աեզր . Մոտակին Պիւտճէին
 ծախրը իմ աւած բացատրութիւններովս 436
 հազար դրչի անցուկ դրամի ենթադրութեամբ կը
 ներկայացնեմ . եթէ **Եղովից** սեզ՝ մաս առ մաս
 կրնայ քուէարկել : **Անցնիմ** սրաշտոնէկոց ամ-
 սականայ մանրամասն ցուցակը ներկայացնել :
ԽՕՃԱՍԱՐԵԱՆ ԴՕ . ԷՑ . — Վարչութեան
 բերած Պիւտճէին մէջ պաշտօնէկոց ամսականայ
 մանրամասնութիւնը չկայ՝ որ Փարիսեան ԷՖ.
 շինածին հետ բաղդատենք : Ուստի կատու-
 ջարկեմ որ Փարիսեան ԷՖն . ալ իրը շներ-
 կայացնէ և յաջորդ նիտսին այժմեան սմական-
 նայ ցուցակը բերուի քանի մը տարուանը միա-
 տեղ , որպէս զի կարենանք բաղդատել :
Ա.ԻՔՍԱՆԵԱՆ Մ . ԷՑ . — Ետքէն յաւել-
 ցուած պաշտօնեաներ կան :
ՓԱՓԱՋԵԱՆ Ս . ԷՑ . — **Ա.մեղ** մէջն են .
 3 հարիւր հազար անցուկ դրամի հասած է պաշ-
 տօնէկոց այժմեան թուշակը . ես 183 հազարի ի-
 ջեցուցած եմ :
ՄԱՔՍՈՒՏԵԱՆ ՍՊՃ . ԷՑ . — Պիւտճէին վը-
 րոյ վիճարանութիւն այս կերպով շըլլար . յօդ-
 ուած առ յօդուած կրնայ ըլլալ . և մէյմ'ալ
 Պատրիարքարանի կողմէ մէկը պէտք է որ սրաշա-
 սրանէ Պիւտճէն :
 Պիւտճէի վիճարանութեան շարունակու-
 թիւնը յառաջիկոյ նաոին մնալով , 15 օրէն յա-
 ջորդ նիտը գումարելու սրաշմամբ **Ա.տեանը**
 դոցուեցաւ ժամ 10 ին :
ԱՏԵՆԱՅՊԻՐ ԱՏԵՆԱՊԵՏ
 Հ . Ս . Սըաճաճեան Երուսալեմ

ԱՋԳԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒՓԻՆ

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

1 . Խորէն	Եղիակ .	Միթիարեան	Ա . ԱՏԵՆԱՊԵՏ
2 . Յակոբ	Վարդ .	Փարիսեան	Ա . ԱՏԵՆԱՊԵՏ
3 . Գէորգ	Ա . Գ . Բ .	Այծրուսի	Բ . ԱՏԵՆԱՊԵՏ
4 . Խաչատուր	» »	Տ . Գարրիկէան	Բ . ԱՏԵՆԱՊԵՏ
5 . Գարրիկէլ	» »	Չիչէքճեան	
6 . Յովհաննէս	» »	Միլեան	
7 . Արիստակէս	» »	Քարակէտրիկի	
8 . Պետրոս	» »	Փարիսեան	
9 . Իգնատիոս	» »	Մանուկեան	
10 . Գրիգոր	» »	Սէթեան	
11 . Աթանաս	քչի	Ս . Խաչիկեան	
12 . Մարտիկ	»	Նրիցեան	
13 . Միքայէլ	»	Պաշտուալ	
14 . Զաքարիա	»	Քերայի	

ՄԱՐՏԻ ԿՈՄԻՏԵ

1. Գրքեր	2. Գրքեր	3. Գրքեր	4. Գրքեր
5. Գրքեր	6. Գրքեր	7. Գրքեր	8. Գրքեր
9. Գրքեր	10. Գրքեր	11. Գրքեր	12. Գրքեր
13. Գրքեր	14. Գրքեր	15. Գրքեր	16. Գրքեր
17. Գրքեր	18. Գրքեր	19. Գրքեր	20. Գրքեր
21. Գրքեր	22. Գրքեր	23. Գրքեր	24. Գրքեր
25. Գրքեր	26. Գրքեր	27. Գրքեր	28. Գրքեր
29. Գրքեր	30. Գրքեր	31. Գրքեր	32. Գրքեր
33. Գրքեր	34. Գրքեր	35. Գրքեր	36. Գրքեր
37. Գրքեր	38. Գրքեր	39. Գրքեր	40. Գրքեր
41. Գրքեր	42. Գրքեր	43. Գրքեր	44. Գրքեր
45. Գրքեր	46. Գրքեր	47. Գրքեր	48. Գրքեր
49. Գրքեր	50. Գրքեր	51. Գրքեր	52. Գրքեր
53. Գրքեր	54. Գրքեր	55. Գրքեր	56. Գրքեր
57. Գրքեր	58. Գրքեր	59. Գրքեր	60. Գրքեր
61. Գրքեր	62. Գրքեր	63. Գրքեր	64. Գրքեր
65. Գրքեր	66. Գրքեր	67. Գրքեր	68. Գրքեր
69. Գրքեր	70. Գրքեր	71. Գրքեր	72. Գրքեր
73. Գրքեր	74. Գրքեր	75. Գրքեր	76. Գրքեր
77. Գրքեր	78. Գրքեր	79. Գրքեր	80. Գրքեր
81. Գրքեր	82. Գրքեր	83. Գրքեր	84. Գրքեր
85. Գրքեր	86. Գրքեր	87. Գրքեր	88. Գրքեր
89. Գրքեր	90. Գրքեր	91. Գրքեր	92. Գրքեր
93. Գրքեր	94. Գրքեր	95. Գրքեր	96. Գրքեր
97. Գրքեր	98. Գրքեր	99. Գրքեր	100. Գրքեր

ԳԻՆ 2 ՂՐՈՒՇ

ՍԵՓԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ԿԵՂԵՐԱԿԱՆ ՍԵՆՈՒԿԻՆ

ԱՂԳԱՅԻՆ ԵՄՊՈՎՈՅ ՄԱԽՈՒՑ ՅԱՏԿԱՅԵՍԼ

Կը ծախուի ի Դիւանատան Գաւարիարքարանի . և Ղալաթիոյ Ս
Լուսաւորիչ Նկիզեցւոյ բանկայը և Հայ գրապահատուց քով: